

УДК 336.14:336.02

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/2-92-14>

Чуркіна І. Є.

Одеський торговельно-економічний фаховий коледж

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

У 2014 році починається реформа децентралізації, призначена забезпечити збалансованість соціально-економічного розвитку регіонів України шляхом формування міжбюджетних відносин таким чином, щоб це сприяло підвищенню рівня їх фінансової самодостатності шляхом посилення бюджетної децентралізації. Оскільки саме здатність до фінансової самостійності має бути ключовим фактором розвитку громади, як територіальної основи для створення та діяльності органів місцевого самоврядування. Здійснено комплексний аналіз формування і використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів в Україні у 2015–2020 рр. Виявлено, що в результаті децентралізації зміцнено бюджетну та фінансову самостійність місцевих бюджетів, сформовано єдиний кошик доходів загального фонду та розширено його джерела, закріплено за місцевими бюджетами стабільні джерела доходів та розширено дохідну базу місцевих бюджетів, збільшено дохідну базу за рахунок нової трансфертної політики, систему балансування замінено системою бюджетного вирівнювання. Для максимально продуктивного й успішного ефекту необхідно стимулювати та створювати умови до збільшення частки власних доходів місцевих бюджетів, що допоможе підвищити рівень їх автономії та зможе як позитивно впливати на макроекономічні результати.

Ключові слова: місцеві бюджети, міжбюджетні відносини, доходи і витрати місцевих бюджетів, децентралізація, фінансова децентралізація.

Постановка проблеми. Важливим аспектом соціально-економічного розвитку національної економіки є регіональний контекст. При цьому збалансованість соціально-економічного розвитку регіонів передбачає формування міжбюджетних відносин таким чином, щоб це сприяло підвищенню рівня їх фінансової самодостатності шляхом посилення бюджетної децентралізації. Саме здатність до фінансової самостійності має бути ключовим фактором розвитку громади, як територіальної основи для створення та діяльності органів місцевого самоврядування.

В Україні процес децентралізації розпочато в 2014 році з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. І сьогодні вже можна оцінювати їх результативність та ефективність щодо того, наскільки перерозподіл повноважень та фінансових ресурсів між центральними та місцевими органами влади та самоврядування сприяє підвищенню ефективності бюджетної системи та стабільності економічного розвитку України в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо дослідження місцевих бюджетів, пошук оптимальних шляхів розв'язання актуальних проблем у даній сфері представлені у працях М. Іваницької, М. Кужелева, В. Лінгура, Л. Лисяк, Г. Лопушняк, І. Луніної, Т. Паутова, В. Пасічника, Л. Сідельникової, М. Ставнича, І. Чугунова, Л. Юрчишена та інших. Однак, незважаючи на велику кількість напрацювань, питання формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації є на сьогодні актуальними і потребує постійного дослідження у зв'язку з внесенням змін до податкового та бюджетного законодавства.

Метою статті є комплексний аналіз формування і використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів в Україні та обґрунтування напрямів їх удосконалення в умовах децентралізації.

Виклад основного матеріалу. Період існування незалежної української держави з позиції періодизації розвитку системи місцевого самоврядування та місцевих бюджетів доцільно представити трьома етапами (рис. 1.) [1–2].

Особливістю першого етапу розвитку місцевих бюджетів є формування бюджетної системи Укра-

їни на «фундаменті», закладеному у період функціонування адміністративно-командної економіки у Радянському Союзі. Щодо другого етапу, то саме у цей період виникла проблема щодо необхідності забезпечити фінансову спроможність територіальних громад, проте системних кроків у цьому напрямі зроблено не було, окрім розширення переліку доходів місцевих бюджетів і встановлення порядку реалізації програмно-цільового методу бюджетування за рахунок внесення змін до Бюджетного кодексу у 2010 році. Третій етап розвитку місцевих бюджетів триває станом на сьогодні з 2015 року і передбачає рух у напрямі адміністративно-фінансової децентралізації.

Зміни на початку реформи децентралізації, в першу чергу, стосувалися саме дохідної частини місцевих бюджетів і передбачали трансформацію системи надходжень грошових коштів та інвестицій до місцевих бюджетів, що цілком логічно, оскільки податки є основним джерелом надходжень, саме вони визначають фінансову самодостатність та самостійність адміністративно-територіальних одиниць, формують їх фінансову спроможність.

Аналізуючи формування місцевих бюджетів в Україні в період 2015–2020 рр. (табл. 1) можна узагальнити, що не зважаючи на те, що загальна сума доходів місцевих бюджетів у цілому зростає, формування доходної частини в умовах реформи децентралізації супроводжується значними проблемами, які носять системний характер і потребують вирішення на загальнодержавному рівні. Про це свідчить і скорочення загальних доходів у місцеві бюджети в 2019–2020 рр. Серед таких проблем слід, перш за все, виділити хронічну недостатність фінансових ресурсів місцевих бюджетів, значний ступінь їх залежності від міжбюджетних трансфертів, нестійкості доходів, значний вплив соціально-політичних і фінансово-економічних чинників тощо.

Аналіз структуру надходжень до місцевих бюджетів України в цілому демонструє, що з 2015 р. по 2020 р., що поступово знижується частка трансфертів від органів державного управління з 59,1% до 34% і зростає частка податкових надходжень з 33,4% до 60% (табл. 1). Незважа-

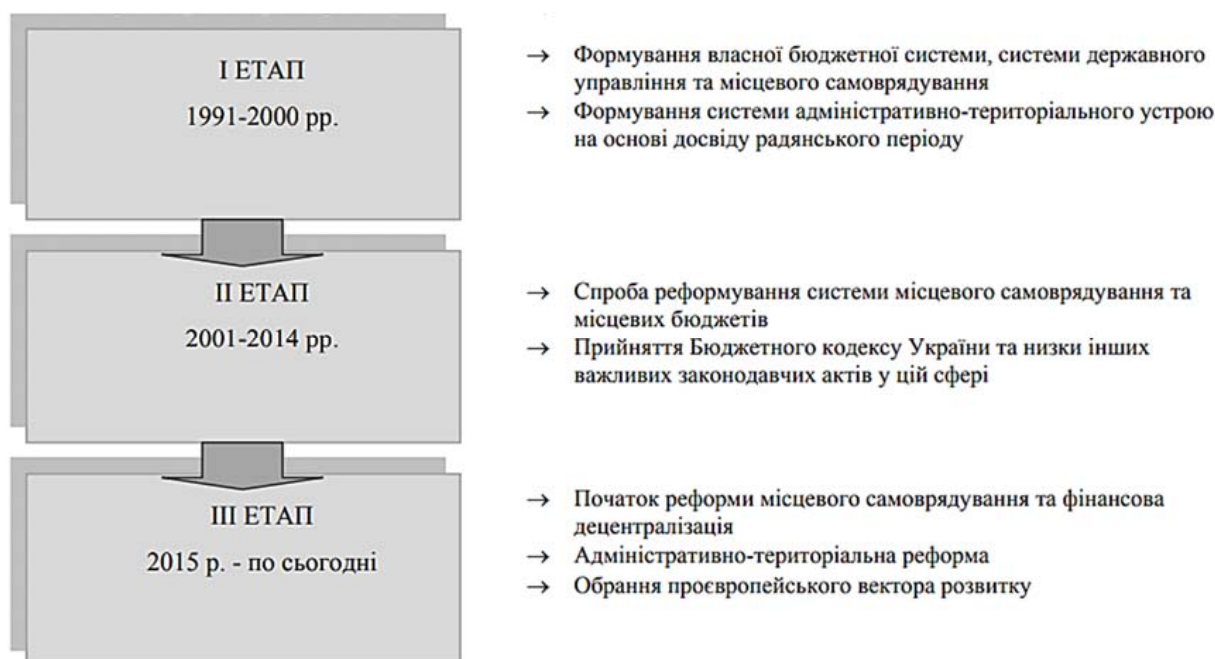

Рис. 1. Періодизація розвитку системи місцевих бюджетів в умовах незалежності України

Таблиця 1

Доходи місцевих бюджетів України в 2015–2020 рр., млн грн

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Податкові надходження	98 218,4	146 902,3	201 005,1	232 532,9	27 0545,8	285 571,5
Неподаткові надходження	20 148	21 859,2	25 973	28 033,5	26 108,4	21 464,4
Доходи від операцій з капіталом	1 628,1	1 402,5	1 873,6	2 143,5	2 928,8	3 473,1
Цільові фонди	403,9	495,1	619,9	678,1	601,9	649,4
Разом доходів	120 480,2	170 747,9	229 495,4	263 482,1	300 229,3	311 304,8
Офіційні трансферти від органів державного управління	173 980	195 395,3	272 602,9	298 939,7	260 302	160 177,1
Всього доходів	294 460,2	366 143,1	502 098,3	562 421,8	560 531,3	471 481,9

Джерело: [3–4]

ючи на наявний прогрес у здійсненні фіскальної децентралізації, формування доходів місцевих бюджетів відбувається на основі моделі субнаціонального фінансування, відповідно до якої трансферти відіграють домінуюче значення у порівнянні з власними доходами. В результаті реформування у бюджетно-податковій сфері призводить до зворотного ефекту – зростання залежності місцевих органів влади від центрального рівня, викликане недостатнім обсягом надходжень, сформованих від місцевих податків і зборів та, відповідно, переважанням офіційних трансфертів у структурі доходів місцевих бюджетів.

У 2015 році у порівнянні з 2014 року відбувається приріст дохідних статей, зокрема від податку на нерухоме майно – на 18,6%, ПДФО – на 23,1%, акцизів – на 26,1%, податку за землю – на 30,3%. Загалом, процес децентралізації був успішно запущений та подавав оптимістичні надії у перший рік, утім у результаті недостатнього контролю, присутності законодавчих недопрацювань, розширення задач органів місцевої влади, що потребувало збільшення їх фінансування, не дозволило підвищувати та зберігати позитивну динаміку надходжень від сплати податків до місцевих бюджетів. За період 2015–2020 рр. найбільшу частку податкових надходжень до місцевих бюджетів становить ПДФО (2015 р. – 55,95% податко-

вих надходжень, відповідно 2016 р. – 53,8%, 2017 р. – 55,0%, 2018 р. – 59,4%, 2019 р. – 61,2%, 2020 р. – 62,4%), значно меншу частку забезпечували місцеві податки і збори (2015 р. – 27,5%, 2016 р. – 28,8%, 2017 р. – 26,2%, 2018 р. – 26,2%, 2019 р. – 27,2%, 2020 р. – 26,5%), акцизні податки (2015 р. – 7,8%, 2016 р. – 7,9%, 2017 р. – 6,5%, 2018 р. – 5,9%, 2019 р. – 5,1%, 2020 р. – 5,4%) [3–4]. Інші податкові надходження, зокрема, податок на прибуток підприємств, рентні платежі за використання інших природних ресурсів забезпечували менше 5% податкових надходжень до місцевих бюджетів.

Проблемним є й невиконання плану сплати податків до місцевих бюджетів, що стало результатом прояву ризиків реформи децентралізації, спаду національної економіки, пандемії COVID19. Якщо у 2015–2017 рр. плани виконувалися, то у 2018–2020 рр. постерігалось недовиконання по більшості податках. Це було зумовлено, у тому числі, і безпосереднім штучним їх заниженням для відсутності в звітності бюджетного дефіциту.

Поступове зростання темпу децентралізації супроводжувалося зростанням кількості створених окремих територіальних громад (ОТГ). В 2015–2016 роках було створено 366 громад, в 2017 році їх стало більше на 299, а вже наприкінці 2020 р. їх кількість становила 1029 гро-

мад. ОТГ, які розпочали своє існування пізніше часто мали знижені обороти податкової прибутковості, оскільки процес децентралізації локально йшов від великих населених пунктів до провінційних, які не мали змоги одразу ж забезпечувати достатні податкові надходження до місцевих бюджетів. Утім спостерігається і поступова адаптація платників податків до розмірів громад, як результат розуміння потреби в економічному зростанні ОТГ, що відбувається, у тому числі на основі їх об'єднання.

Важливим кроком у розвитку місцевих бюджетів в Україні в процесі децентралізації можна вважати трансформацію підходу до політики підтримки місцевих бюджетів. Якщо до 2014 року включно субвенції та дотації складали приблизно однакову частку міжбюджетних трансфертів, то з 2015 року безповоротні платежі значно зменшилися (табл. 2).

Із загального фонду державного бюджету передбачено 29 субвенцій та 5 видів дотацій. Із спеціального фонду державного бюджету передбачено 6 видів субвенцій. У загальному переліку міжбюджетних трансфертів окремо виділено такі види: базова та реверсна дотації; медична та освітня субвенції. Відповідно до ст. 96 Бюджетного кодексу України базова дотація – це кошти, що передаються до місцевих бюджетів з державного для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій. Поступово, сума даних дотацій збільшується через максимально-взаємну співпрацю різних рівнів бюджетів України. Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 96 Бюджетного кодексу України [5] реверсна дотація – це кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій. Їх сума поступово збільшується через політику децентралізації.

З початку децентралізації спостерігаємо значне зростання частки освітньої субвенції: якщо у 2015 році вона становила 26,4% від загальної суми субвенцій, то у 2020 році – 58,6%. Поряд із цим медична субвенція з державного бюджету змінилась з 2015 р. по 2019 р. з 27,7% до 23,9% від загальної суми субвенцій, хоча у 2020 р. стрімко зменшилась до 10,5% [3] в результаті пандемії COVID-19 та зростанням витраток державного бюджету на боротьбу з її наслідками. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Порядок та умови надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» [6] освітня субвенція спрямовується на оплату праці педагогічним працівникам загальноосвітніх навчальних

закладів усіх типів, частині забезпечення видатків на здобуття повної загальної середньої освіти, а саме на заробітну плату викладачів загальноосвітніх дисциплін.

Збільшення фінансової підтримки місцевих бюджетів органами державного управління багатьма спеціалістами розглядається вкрай скептично через низьку вірогідність щодо їх повернення та сплати територіальними громадами відсоткової частини. Але при належному контролі щодо цільового використання субвенцій та контролі результатів діяльності з її завершенням у вигляді повного повернення коштів до державного бюджету значно підвищує можливість регіонів не затримуватись у розвитку й отримувати можливість постійно знаходити нові шляхи щодо підвищення своїх економічних результатів.

Загалом, аналізуючи розвиток місцевих бюджетів у 2015–2020 рр., слід виділити наступне:

По-перше, розміри дохідності місцевих бюджетів після прийняття політики децентралізації почали поступове зростання. Припинення зростання у 2019 р. і зниження у 2020 р. можна пояснити важким економічним станом країни та світу в цей період, наслідками пандемії COVID-19.

По-друге, не зважаючи на те, що фінансова децентралізація спрямовані на фінансову самодостатність, частка трансфертів від органів державного управління місцевим бюджетам України залишається високою.

По-третє, структура доходів до місцевих бюджетів радикально не змінювалась через відсутність цілеспрямованого плану щодо зменшення міжбюджетних трансфертів і загальну неготовність місцевих бюджетів одразу ж прийняти всю відповідальність за дохідну частину на себе, що мало стати однією з найважливіших задач у другому етапі децентралізації, починаючи з 2019 р.

По-четверте, саме субвенції та дотації місцевим бюджетам від державного бюджету дозволяють проводити фінансову децентралізацію тими темпами, які безумовно присутні на даний момент. При цьому поступове переведення місцевих бюджетів на самокупність можливо лише у довгостроковому періоді.

Однією з найбільших проблем з початку процесу децентралізації була неорганізована структура видатків місцевих бюджетів та відсутність належного контролю за цією системою. У цілому видатки місцевих бюджетів включають громадський порядок, соціальний захист, житлово-комунальне господарство, освіту, охорону здоров'я, охорону природи, фізичний розвиток, транс-

Таблиця 2

Офіційні трансферти від органів державного управління місцевим бюджетам України в 2015–2020 рр., млн грн

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Дотації	7 276,9	6 836,6	21 998,5	25 166,1	25 857,5	21 617,4
Базова дотація	5 261,9	4 744,2	5 815,5	8 182,7	10 367,3	13 282,4
Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету витраток з утримання закладів освіти та охорони здоров'я	0	0	14 900	16 500	14 900	7 900
Стабілізаційна дотація	2000	2000	1 137,8	200	203,9	
Субвенції	166 703,1	188 558,7	250 604,4	273 773,7	234 444,5	138 559,6
Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	44 085,3	44 512,5	51 487,6	60 423,8	70 355,7	81 224,4
Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	46 177,0	44 433,7	56 220,1	61 650,2	56 108,1	14 551,3

Джерело: [3–4]

ферти, економічну діяльність. У процесі реформи децентралізації поступово змінюється структура видатків місцевих бюджетів [7]. До 2018 року включно найбільш вагомими категоріями витрат були державні функції апарату місцевих бюджетів та сфера житлово-комунального господарства, розрахунок та виплата субсидій. З 2019 року найбільшу частку видатків місцевих бюджетів складають освіта (понад 30%), соціальний захист та підтримка населення (біля 20%), сфера охорони здоров'я (біля 15%) [4], що зумовлено процесом децентралізації та змінами в результаті проведення освітньої та медичної реформ.

Аналіз динаміки і структури видатків місцевих бюджетів України в період 2015–2020 рр. дозволяє виявити наступні особливості:

По-перше, політика децентралізації переклала відповідальність за виконання багатьох процесів на бюджети нижчих рівнів, що надало можливість оперувати ОТГ великою сумою коштів. Це збільшило і загальну суму видатків місцевих бюджетів: 2015 р. – 280,1 млрд грн., 2016 р. – 350,5 млрд грн., 2017 р. – 496,1 млрд грн., 2018 р. – 486,0 млрд грн., 2019 р. – 560,5 млрд грн., 2020 р. – 471,5 млрд грн. При цьому частка трансфертів нестабільна, зокрема, у 2019 р. – 47,0%, в 2020 р. – 31,9%, і залежить від динаміки економічного розвитку, непередбачених подій (COVID19) [4].

По-друге, якщо надходження до місцевих бюджетів більш рівномірні по місяцях, то динаміка витрати є стабільною з року в рік і має значні розбіжності по місяцях – до 50% для січня і грудня.

По-третє, оновлена система контролю, наявність прозорих звітів щодо використання бюджетних коштів, проведення тендерних закупівель сприяють вирішенню проблеми нецільового використання бюджетних коштів.

По-четверте, механізм розподілу бюджетних ресурсів, що діє на сьогодні, не забезпечує потрібного рівня незалежності місцевих органів влади у вирішенні соціально-економічних проблем у результаті недостатнього обсягу власних надходжень у структурі доходів місцевих бюджетів у наслідок того, що система формування доходів місцевих бюджетів зберегла елементи, характерні для державно-планового управління національною економікою, тоді як виконання місцевих бюджетів відбувається за умов ринкового господарювання. При цьому система планування витрат місцевих бюджетів та детального контролю за цільовим характером даних витрат є недосконалою.

По-п'яте, залишається проблема самостійності та незалежності фінансової політики на рівні громад, більш того, принципи децентралізації так і залишаються нереалізованими.

Висновки. Загалом, можна відзначити, що децентралізація в Україні сприяє поступовому зростанню національної економіки, збільшуючи ВВП на душу населення шляхом оптимізації системи місцевих фінансів. Щоправда, для максимально продуктивного й успішного ефекту необхідно стимулювати та створювати умови до збільшення частки власних доходів місцевих бюджетів, що допоможе підвищити рівень їх автономії та зможе як позитивно впливати на макроекономічні результати держави, так і покращувати загальний рівень життя громадян України.

З урахуванням змін до Бюджетного кодексу та Податкового кодексу України щодо формування місцевих бюджетів з 2015 року було досягнуто: зміцнено бюджетну та фінансову самостійність місцевих бюджетів; сформовано єдиний кошик доходів загального фонду та розширено його джерела; закріплено за місцевими бюджетами стабільні джерела доходів та розширено дохідну базу місцевих бюджетів; збільшено дохідну базу за рахунок нової трансфертної політики; систему балансування замінено системою вирівнювання, яка передбачає горизонтальне вирівнювання податкоспроможності територій залежно від рівня надходжень на одного жителя; передано з державного бюджету заклади соціально-культурної сфери на фінансування з місцевих бюджетів (в рамках децентралізації).

З метою вирішення проблемних питань та подальшого розвитку місцевих бюджетів доцільно здійснити такі заходи: збільшити частку окремих загальнодержавних податків, які передаються до місцевих бюджетів, що має посилити фіскальну достатність місцевих бюджетів та заохочувати органи місцевого самоврядування до розвитку економіки задля збільшення податкових надходжень; забезпечити розвиток подальшого реформування міжбюджетних відносин; вжити комплекс заходів щодо погашення податкових боргів та недопущення їх утворення в подальшому; провести постійний моніторинг динаміки виробничої діяльності бюджетотворюючих підприємств, соціально-економічної ситуації та стану виконання основних показників соціально-економічного розвитку міст; залучити громадськість до моніторингу та контролю за формуванням і розподілом бюджетних ресурсів та ін. Ці бюджетні нововведення, направлені на бюджетну самостійність та фінансову незалежність місцевих бюджетів, також сприятимуть створенню реального підґрунтя для виконання місцевими органами влади своїх повноважень в частині надання якісних суспільних послуг та ефективному функціонуванню бюджетної системи.

Список використаних джерел:

1. Чуркіна І. Є. Еволюція наукових концепцій щодо проблематики бюджетної системи. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. № 2. С. 164–172.
2. Раделицький Ю. О., Квасній О. Р. Місцеві бюджети в умовах децентралізації: теоретичні аспекти. *Фінансова політика*. 2018. Вип. 5(133). С. 147–153.
3. Лисяк Л. В., Качула С. В., Біневич Ю. О. Зміни доходів та видатків місцевих бюджетів в процесі фінансової децентралізації: досвід ЄС в українських реаліях. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 1. С. 22–29.
4. Статистичний збірник. Міністерство фінансів України. 2014–2020 роки. URL: <https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik>.
5. Бюджетний кодекс України: закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
6. Постанова Кабінету міністрів України від 14 січня 2015 р. № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-%D0%BF#Text>.
7. Ломачинська І. А., Щур Р. І. Соціально-економічні ефекти бюджетно-податкової децентралізації. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2017. Т. 22, вип. 5(58). С. 180–183.

References:

1. Churkina, I. Ie. (2014). Evoliutsiia naukovykh kontseptsii shchodo problematyky biudzhetnoi systemy [Evolution of scientific concepts on the problems of the budget system]. *Bulletin of socio-economic research*, no. 2, pp. 164–172. [in Ukrainian]
2. Radelytskyi, Yu. O., Kvasnii O. R. (2018). Mistsevi biudzhety v umovakh detsentralizatsii: teoretychni aspekty [Local budgets in a context of decentralization: theoretical aspects]. *Financial Policy*, no. 5/133, pp. 147–153. [in Ukrainian]
3. Lysiak, L. V., Kachula, S. V. and Binevykh, Ju. O. (2021). Changes in local budget revenues and expenditures in the process of financial decentralization: the EU's experience in Ukrainian realities. *Investments: practice and experience*, vol. 1, pp. 22–29. [in Ukrainian]
4. Ministry of Finance. (2021). Statistical collection. 2015–2020. Retrieved from: <https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik>.
5. Biudzhetni kodeksi Ukrainy vid 08 lyp. 2010. N 2456 VI [The Budget Code of Ukraine on July 8. 2010. No. 2456-VI]. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. [in Ukrainian]
6. Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy vid 14 sichnya 2015 r. № 6 «Deyaki pytannya nadannya osvithnoyi subventsiyi z derzhavnoho byudzhetu mistsevym byudzhetam» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on January 14, 2015 № 6 "Some issues of providing educational subventions from the state budget to local budgets"]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]
7. Lomachynska, I, Schur, R. (2017). Sotsialno-ekonomichni efekty byudzhetno-podatkovoyi detsentralizatsiyi [Socio-economic effects of fiscal decentralization]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomika – Odessa National University Herald. Economy*. Vol. 22, Issue 5(58), pp. 180–183. [in Ukrainian]

Churkina Iryna

Odesa College of Trade and Economics

PECULIARITIES OF THE DEVELOPMENT OF LOCAL BUDGETS IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION IN UKRAINE

Summary

In 2014, the decentralization reform was introduced. It was designed to ensure the balance of socio-economic advancement of the regions of Ukraine by forming inter-budgetary relations in a way that contributes to increasing their level of financial self-sufficiency by intensifying decentralization. It is the ability to be financially independent that should be a key factor in the development of a hromada (community) as a territorial basis for the establishment and performance of local self-government bodies. As a result, the third stage of development of the system of local self-government and local budgets began in 2015. It involved drives towards administrative and financial decentralization. A comprehensive analysis of the formation and use of financial resources of local budgets in Ukraine from 2015 to 2020 was carried out. It was found that decentralization assisted in strengthening the budgetary and financial independence of local budgets, shaping a single income basket of the overall fund, and its sources were expanded, assigning stable sources of income to local budgets, expanding the revenue base of local budgets, enriching the revenue base due to the new transfer policy, and replacing the balancing system by the system of budgetary equalization. Among the further tasks of improving the system of local finances are the following: an increase in the share of relevant national taxes transferred to local budgets, a guarantee of further reform of inter-budgetary relations, taking a set of measures to repay tax debts and prevent their further emergence; conducting constant monitoring of the dynamics of production activities of budget-forming enterprises, the socio-economic situation and the execution state of key indicators of the socio-economic development of cities; involving the public in monitoring and control over the formation and distribution of budgetary resources, etc.

Key words: local budgets, inter-budgetary relations, revenues and expenditures of local budgets, decentralization, financial decentralization.